

Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich Rada Główna

00-029 Warszawa, ul. Nowy Świat 21a
<http://tnbsp.oeiizk.waw.pl>, e-mail: tnbsp@oeiizk.waw.pl

Adres do korespondencji: ZSO nr 2, 85-120 Bydgoszcz, ul. Nowodworska 13

Bydgoszcz, dnia 18 lutego 2016 r.

Pani Anna Zalewska
Minister Edukacji Narodowej

Szanowna Pani Minister,

bardzo dziękuję za zainteresowanie aktualną sytuacją bibliotek systemu edukacji

To największa grupa bibliotek w Polsce, jednocześnie najbardziej zróżnicowana pod względem warunków funkcjonowania. Trudno mówić o przeciętnej polskiej bibliotece szkolnej, można wskazywać wzorcowe, będące wizytówką szkoły, ale trzeba też zwrócić uwagę na takie, którymi nikt się nie chwali. Można wskazać wiele przyczyn takiej różnorodności, poszukiwać winnych zaniedbań, dociekać czy zabrakło wiedzy, kompetencji czy chęci działania ze strony pracowników, pracodawców czy ustawodawców.

Jednak pilniejszą sprawą jest zatrzymanie niepokojących tendencji ograniczania roli bibliotek szkolnych w procesie nauczania i wychowania, podjęcie próby rozwiązania problemów nagromadzonych w obszarze polskiego bibliotekarstwa szkolnego oraz wyeliminowanie rażących naruszeń przepisów prawnych.

Oczekujemy określenia jednoznacznego stanowiska Ministerstwa Edukacji Narodowej w sprawach, które dotyczą wszystkich bibliotek szkolnych. Dopuszczenie dowolnej interpretacji istniejącego prawa przez organy prowadzące szkoły, prowadzi do różnicowania szans edukacyjnych polskich uczniów.

Jaskrawym przykładem jest zmniejszanie dostępu dzieci i młodzieży do bibliotek szkolnych. Z badań Biblioteki Narodowej wynika, że w 2012 r. 7,3% polskich szkół nie miało biblioteki ani dostępu do niej; to 153 325 uczniów (3,3% populacji uczących się), którzy mają przystąpić do ujednoliconych egzaminów zewnętrznych. Samorządy nadal poszukują oszczędności ograniczając ilość etatów nauczycieli bibliotekarzy. W ogólnodostępnych mediach, również oświatowych, pojawiają się oferty pracy dla nauczycieli

bibliotekarzy w wymiarze 1/30 etatu. Zdarza się, że ta godzina dostępności biblioteki dla ucznia, nauczyciela i rodzica jest całą ofertą jaką proponuje szkoła.

Wielokrotnie zgłaszaliśmy propozycje wprowadzenia standardów określających choćby niezbędne warunki do wypełniania funkcji bibliotek szkolnych, ale do tej pory nie zostały one ani zaakceptowane ani zmodyfikowane. Nie zgadzamy się, by oferta edukacyjna biblioteki zależała od woli, świadomości czy gospodarności organu prowadzącego.

Ogromnym problemem, nie do rozwiązania bez pomocy Ministerstwa Edukacji Narodowej, jest kwestia kontroli zbiorów w bibliotekach szkolnych. Może to wydawać się kłopotem technicznym, ale dotyka wszystkich bibliotek szkolnych, często dezorganizuje lub wręcz uniemożliwia wypełnianie ich funkcji. Jedna decyzja z Państwa strony, wynikająca z uzgodnień międzyresortowych, mogłaby uzdrowić sytuację i pogodzić interesy dyrektora szkoły, księgowego i nauczyciela bibliotekarza w myśl dobra ucznia i jego dostępu do biblioteki.

13 stycznia 2013 r. otrzymałam od Państwa wyjaśnienie w tej sprawie wskazujące na możliwość umieszczenia w statucie szkoły informacji o sposobie kontroli zbiorów w formie skontrum. Zalecenie to jest nagminnie ignorowane przez jednostki finansowe samorządów, przedkładających wymagania Ustawy o rachunkowości nad zalecenia MEN, zawarte w liście, skierowanym do prezesa organizacji pozarządowej. Bibliotek szkolnych nie obowiązuje Rozporządzenie MKiDN o skontrum w ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, ponieważ do niej nie należą. W Departamencie Mecenatu Państwa MKiDN zaproponowano nam składanie przez poszczególnych dyrektorów szkół jednostkowych wniosków o przyłączenie bibliotek (pozostających przecież częścią szkoły) do sieci bibliotecznej! Jednoznacznej decyzji MEN w randze rozporządzenia nie ma.

Najistotniejsze problemy zebrałam w załączonym dokumencie z nadzieją na ich rozpatrzenie. Załączam też informacje o dokumentach międzynarodowych dotyczących bibliotekarstwa szkolnego, zebrane przez prof. Bogumiłę Staniów.

Uważamy, że znajomość realnych potrzeb i doświadczenia nauczycieli bibliotekarzy praktyków mogłyby okazać się przydatne w planowaniu celowego wsparcia tej części systemu edukacji; także w rozwiązywaniu problemów nagromadzonych przez lata zaniechań. Zależy nam szczególnie na podjęciu działań długofalowych, a nie tylko na okazjonalnej pomocy doraźnej. Jesteśmy przekonani, że dbałość o biblioteki szkolne to inwestycja w przyszłość naszych uczniów i nowoczesnego systemu edukacji.

TNBSP jest organizacją pozarządową zrzeszającą nauczycieli bibliotek szkolnych i pedagogicznych, zajmujących się wspomaganie kształcenia i wychowania w placówkach edukacyjnych. Towarzystwo zostało założone

w 1992 roku. Mamy obecnie 23 oddziały we wszystkich częściach kraju. Członkowie TNBSP aktywnie uczestniczą w kreowaniu przestrzeni edukacyjnej dla uczących się: dzieci, młodzieży oraz dorosłych, szczególnie w zakresie kształtowania ich kompetencji informacyjnych, czytelniczych i medialnych. Systematycznie doskonalą swoje kwalifikacje zawodowe. Biorą udział, ale też organizują, konferencje, warsztaty, seminaria. Dzieli się swoją wiedzą i doświadczeniem w prezentacjach i publikacjach w kraju i poza jego granicami. TNBSP jest członkiem bibliotekarskiej organizacji międzynarodowej IFLA (International Federation of Library Associations), współpracuje też z IASL (International Association of School Librarianship) i ENSIL (European Network for School Libraries and Information Literacy).

Z uwagą śledzimy przemiany polskiej szkoły, uczestniczymy w nich dostosowując formy i metody swojej pracy, chcielibyśmy też mieć udział w tworzeniu przyszłych rozwiązań.

Z wyrazami szacunku
(-) *Danuta Brzezińska*
Prezes TNBSP